

LUND UNIVERSITY

Stadsplanering och transporter – Vad är stadsplanering och vad kan stadsplanering påverka?

Koglin, Till

2014

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Koglin, T. (2014). *Stadsplanering och transporter – Vad är stadsplanering och vad kan stadsplanering påverka?*. Abstract från Nationell konferens i transportforskning, 2014, Norrköping, Sverige.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Stadsplanering och transporter – Vad är stadsplanering och vad kan stadsplanering påverka?

Inledning och bakgrund

En hållbar och attraktiv stad förutsätter trygghet, tillgänglighet och ett hållbart transportsystem. För att åstadkomma dessa urbana kvaliteter måste dagens transportsystem förändras. Här spelar stadsplaneringen en nyckelroll genom att utforma städer på ett sådant sätt att människor uppmuntras att välja eller åtminstone ges möjlighet att välja hållbara transportmedel, såsom cykel eller kollektivtrafik (Banister 2008, Næss 2011). Hur vi rör oss i staden och vad vi upplever som hinder för oss är också av stor betydelse för vilka färdmedel vi använder till vardags. De strukturella förutsättningarna, såsom infrastrukturen, bebyggelsens form och sociala strukturer, påverkar upplevelsen av vår mobilitet och därigenom vårt val av färdmedel (Cresswell 2010, Koglin 2013).

En viktig fråga för den hållbara staden är hur man kan påverka människors resbeteende. Resbeteendet är starkt kopplat till stadens utformning och i Sverige är det framför allt kommunerna som har inflytande över denna, eftersom kommunernas planmonopol är fastlagt i Plan- och bygglagen (PBL). Men hur mycket kan en stadsplanerare verkligen påverka stadens utformning idag? Med andra ord: Hur mycket makt ligger hos stadsplaneraren i en svensk kommun att påverka aspekter i staden som kan påverka människors val av färdmedel? Dessa frågor ska belysas i detta paper.

Syfte med detta paper är att analysera vad forskningen har kommit fram till när det gäller kopplingen mellan stadsplanering, transporter och markanvändningen. Vidare ska, med hjälp av intervjuer med tjänstemän och planerare, analyseras vilka tendenser som kan observeras i dagens stadsplanering. Dessutom ska det utvecklas ett ramverk som kan användas för att analysera stadsplanering.

Frågeställningarna i studien är följande:

- Hur bör begreppet stadsplanering (stadsplaneringsåtgärder) förstås, tolkas och avgränsas i samband med att man vill studera hur stadsplanering påverkar biltillgång, bilanvändning, resande, tillgänglighet och resandets ekonomi, samt välfärdsfördelningen mellan hushåll och individer?
- Hur kan ett analytiskt ramverk för empiriskt grundad analys av de frågor som nämns i föregående punkt utformas?

Metod

För att kunna svara på frågorna i inledningen har det genomförts en litteraturstudie om ämnet. Dessutom har det utförts ett antal intervjuer med tjänstemän och planerare som är verksamma vid Boverket, Trafikverket, Region Skåne, ett exploateringsföretag och vid Malmö Stad, Stockholm Stad, Umeå kommun och Norrköping kommun. Utöver dessa intervjuer genomfördes även en fokusgruppsintervju med forskare vid Lunds universitet som studerar

staden och stadsplanering. Datasamlingen skedde under februari och mars 2014. Då detta är ett kvalitativt datamaterial kan det inte göras några generaliseringar för hela Sverige. Dock kan utläsas tendenser i svenska stadsplanering utifrån materialet. Med utgångspunkt i det insamlade materialet har det utvecklats ett teoretiskt ramverk för empiriska analyser av stadsplanering.

Resultat

Intervjuerna visade på enhetliga tendenser inom svensk stadsplanering och tydliggjorde att det finns en stark koppling och en växelverkan mellan stadsplanering och transporter. Resultaten tydde dessutom på att stadsplaneringen i Sverige har genomgått en förändring under de senaste tio åren och att makten över stadens utformning har förskjutits från planeraren till andra aktörer. Utöver detta visades att stadsplanering spela en stor roll för människors val av färdmedel och för hållbarheten i staden. Dock påverkas stadsplaneringen inte enbart av stadsplanerare utan även av många andra intressen.

Bengt Holmberg och Lena Hiselius, verksamma vid samma institution, är medförfattare till detta paper.

Referenser

Banister, D. (2008) The sustainable mobility paradigm, *Transport Policy*, Vol. 15, pp. 73-80

Cresswell, T. (2010) Towards a politics of mobility. *Environment and Planning D*, Vol. 28, pp. 17-31

Koglin, T. (2013) *Vélobility – A critical analysis of planning and space*. Doctoral Dissertation, Lund University, Department of Technology and society, Traffic and Roads, 2013, Bulletin 284

Næss, P. (2012) Urban form and travel behavior: Experience from a Nordic context, *The Journal of Transport and Land use*, Vol. 5, pp. 21-45